2591. AAN PRINSES AMALIA VAN ORANJE. (H. A.)*

Depuis Rolde, d'où j'eus l'honneur d'escrire ma derniere à V. A., je n'ay peu trouver aucun passage, par où un homme de pied fust capable de nous devancer, tant S. A. faict de diligence en revenant. A Couvorden elle ne mit qu'une heure devant le desjeuner à faire le tour de la fortification et, apres avoir repeu, passa chemin jusques au Hardenbergh. D'où hier S. A. vint jusques à Swolle, receuë derechef par la bourgeoisie armée, et aveq une reprinse de la premiere bonne chere, à quoy M. de Haersolte avoit donné fort bon ordre. Aujourdhuy on a encor desjeuné à Swolle, passé l'Yssel à Hattum, et roullé par des bons chemins jusques en ce beau vilage de la Veluwe, où il y a pour tout sept ou huict maisons, et est environ à mi-chemin de Hattum à Amersfort, où S. A. pretend disner demain, pour soupper et coucher à Utrecht. — Il restera à veoir comme d'Utrecht on pourra venir à la Haye, par ce degel; on delibere de passer par la Lecke, si autrement ne se peut. Mais cela se verra sur les lieux. Par conclusion V. A. peut juger, s'il luy plaist, que S. A. doibt estre à la Haye au plus tost mercredy, au plus tard Jeudy, peut estre la nuict d'entredeux. Il n'est possible d'en rien determiner d'icy. A Elspeet, le 3e de Decembre 1640.

2592. AAN J. A. BANNIUS [4]). (K. A.)

Dum in itinere fui, vir amplissime, quod comite te perhonesto, perutili et perjucundo nuper auspicabamur, ad ultimum septentrionem nostrum plerasque has mediâ coeli zonâ torridiores, chartas accepi, tibi, ut intelliges, tradendas. Vide, quos crabrones irritaveris et, si quid repositurus es, mihi quoque in antecessum candidus imperti, memor interim promissi monochorduli ac caeterorum, quae te erudiendo mihi amice praestiturum pollicebare. Etenim theoriâ tenus refractarium tironem numquam me habuisti aut habiturus es, nec ipsos quidem opinor Gallos. Ad regulas modo, quas ab ea deductas satis pro imperio praescribere videris, est quod non uno trihorio dissertemus ac decertemus..... Hagae Com., V Id. (9) Dec. CIↃIↃCXL.

---

4) Zie No. 2564.

2593. J. F. VON BLUMENTHAL [5]). (B. M.)

J'ay faict ceste lettre en façon que je crois que vous la pourriez bien montrer a son Altesse mesme. Je vous supplie d'employer votre pouvoir en l'affaire de ces moyens nommees, et vous asseure que son Altesse mon maistre aprez l'avoir recognue a vous, ne laissera pas d'en avoir la souvenance annuelle envers un de vos fils. Vous me fairiez faveur, si vous me voudries laisser sçavoir ou par un mot de lettre ou par ceste icy, si je doibs demender audience aupres de son Altesse, devant que vous luy ayez parle ou aprez. 10 de Decemb. 1640.

2594. BL[UMENTHAL] [2]). (L. B).

L'on m'a dit icy que Son Altesse Monseigneur le prince d'Orange desiroit avoir, moyennant une equitable somme d'argent, la ville de Orsoi dans le pais de Cleve, pour l'incorporer avec l'estat ou la contee de Moeurs. Mais n'en ayant pas une seurete ferme, je vous supplie de m'en dire en confidence vostre avis, et si vous croyez que Son Altesse en voudroit estre accommodee. Car si cela estoit et que Son Altesse voudroit assister avec sa faveur et pouvoir Monseigneur l'Electeur, mon maistre [3]), et faire en sorte que dans les principales villes du pais de Cleve fussent introduicts quelques moyens suffisants pour payer la nommee somme en temps de quelque cinq ou six ans, je ferois bien en sorte et en peu de jours que mon maistre la laisseroit a Son Altesse pour une fort [4]) raisonable somme, a sçavoir pour certains ans, ou pour la luy ceder perpetuellement. Je vous laisse a penser que, si Son Altesse pouvoit avec le temps acquerir aussi la ville de Reinberg, comme qu'elle auroit augmente son estat de Moeurs, et qu'alors il ne pourroit pas seulement passer pour une puissante contee, mais bien estre estime pour une duche. J'en parleray plus emplement avec vous, et vous donneray satisfaction a touttes les oppositions, qui pourroit estre aussitost que j'entendray de vous ce que vous pense de l'intention de Son Altesse . . . . . [5]).

Il pourroit estre que Son Altesse avoit icy quelque pretensions a cest estat, de sorte qu'elle ne devroit pas conter un seul sous, mais le principal est, que Son Altesse auroit avec l'obligation la gloire d'avoir sauve [6]) l'estat de mon maistre en ces quartiers la.

---

1) De brief diende waarschijnlijk ter begeleiding van den volgenden.

Joachim Friedrich von Blumenthal (1609—1657) was raad en gezant van den Keurvorst van Brandenburg. In het najaar van 1640 kwam hij in den Haag, om te onderhandelen over de Hoefijzersche schuld. Het volgende jaar ging hij in dienst van den Keizer, maar keerde in 1649 naar Brandenburg terug

2) De schrijver onderteekent alleen met onduidelijke voorletters.

3) Frederik Willem I, die juist aan de regeering was gekomen.

4) Er staat: *fort fort*

5) De brief heeft plaats, datum, noch jaartal.

6) Onduidelijk geschreven.

2595. M. ZUERIUS BOXHORN [1]). (L. B.)

Hierbij gaat eindelijk mijne *Dissertatio de Trapezitis* [2]); men zal er mij erg over aanvallen. Lugd. Bat., CIƆIƆCXL, Decemb. XII.

2596. BAUTERNE [3]). (L. B.)

Ik zie, „qu'enfin vous avez receu les livres que vous m'aviez prié vous faire venir, lorsque nous estions en Flandres". Een kapitein van het regiment van den heer de Colligny [4]) is, naar ik hoor, gestorven, en nu zou ik wel luitenant in die compagnie willen worden. Want ik zou gaarne in Hollandschen dienst treden; hier worden wij protestanten voortdurend achteruit gezet. Kunt gij iets voor mij doen? Men gaat hier, bij gelegenheid van het carnaval, een schitterend en duur ballet geven, waarin o.a. 28 heeren zullen dansen. Het is door Italianen bedacht en zal 400000 livres kosten. „Par la vous pouvez juger de nostre puissance, car si pour une affaire de plaisir on consomme liberalement une si grande somme, jugez ce que l'on fera aux choses essentielles, quant il sera question à ce printemps d'augmenter nos conquestes". A Paris, ce 14 Decembre 1640.

2597. J. A. BANNIUS [5]). (L. B.)

Ik heb met menschen te doen, die met groot gezag spreken, terwijl zij eigenlijk geen enkel bewijs aanvoeren en als argumenten gebruiken: *αὐτὸς ἔφα*, *sic volo*, *sic jubeo*, en *stat pro ratione voluntas*. Eigenlijk moest ik niet antwoorden. Toch zal ik dat binnen enkele dagen doen en u mijn antwoord toezenden; te gelijk zend ik dan den brief van Boesset en de critiek van den thresaurier generaal [6]) terug. Harlemi, XV Decemb. 1640.

2598. J. C. PUTEANUS [7]). (B. M.)

Dank zij uw brief ben ik goed en wel te Bergen (op Zoom) gekomen en heb door uwe aanbeveling een einde kunnen maken aan de onaangenaamheden van mijn schoonvader [8]). Maar daarna heeft hij toch mij en mijne vrouw verjaagd

---

1) Uitgegeven in *Marci Zuerii Boxhornii Epistolae et Poemata*, 1652, blz. 130.

2) *vulgo Longobardis, qui in faederato Belgio mensas faenebres exercent*, Leiden, 1640.

3) Misschien Lus Bauterne, die in 1650 en 1652 genoemd wordt als luitenant in dienst der Staten. (Meded. van den Heer Wakker). — Zie No. 2563.

4) Zie II, blz. 449. 5) Zie No. 2564.

6) Bannius had een uitvoerig „Examen . . . . . de l'air *Me veux tu voir mourir*, composé par Mr. Boësset" geschreven (vgl. Jonckbloet en Land, blz. LXX—LXXIX); de Fransche componist had nl. hetzelfde vers op muziek gezet als Bannius. Niet alleen Mersenne kwam tegen dat *Examen* op, maar ook een „thrésorier général", wiens naam niet genoemd wordt (vgl. Jonckbloet en Land, t. a. p. blz. XCI—XCIV).

7) Zie II, blz. 41. 8) T. a. p., blz. 420, 422, 447, 486, 511.

van het stuk grond, dat hij haar als bruidschat had toegekend, en mij verantwoordelijk gesteld voor alle onkosten, die mijn vader en ik hebben moeten maken, o.a. aan de soldaten en voor de reis naar Holland. Mijn vader heeft aan uw broeder geschreven, om aan mijn schoonvader geen vrijgeleide te geven, maar hij heeft dat toch gekregen, alleen om het ons allen moeilijk te maken. Lovanij, in Arce, XVI Kal. Ianuarias (= 17 Dec.) M. IOC. XLI [1]).

Mijn vader heeft *Bruxella septenaria* [2]) voltooid.

2599. P. POST. (L. B.)

Soo datelijck ontfanghe van Mons.r van Campen de twee troonijkens, dien op Haerlem gestiert sijn, alsoo hem dacht, die seekerder over Haerlem dan over Uijtreght soude gaen. Welcke troonijkens neevens deesen aen Mijnheer gesonden werden. Soo t Mijnheer gelieft aen Bartelmees [3]) te seggen, dat seij overgecoomen sijn, dien sal t dan aen mijn wel schrijven, en ick weeder aen Mons.r van Campen van de overcomst van de genoemde troonikens. Waer ick kan dienst doen, ik seij . . . . . In Haerlem, den 18 December 1640.

2600. J. A. BANNIUS [4]). (L. B.)

Hierbij zend ik u een afschrift van den brief, door mij onlangs aan Anna Maria Schurman geschreven. Ik ben benieuwd, wat Mersenne mij zal antwoorden. Ik denk er over spoedig tot de uitgave van mijne dingen over te gaan, maar over de wijze waarop moet ik eerst met u spreken, „Nam ad scientiae artisque musicae perfectionem haec duo clarissima tradenda sunt, modulamentum scilicet, et concentus. In modulamento considerandi sunt passus musici. In passibus vero venirent vox, circulus seu tropicus, intervallum, motus, tempus, numerus; oratio quoque ac verba, eorumque πάθος et accentus gentilitiae cujuscunque linguae, ipsaque orationis distinctio, interrogatio scilicet, admiratioque seu exclamatio; item puncta, cola et commata, accurato silentio exprimenda. Concentus vero concinnarum duarum, vel plurium, vocum per proprias consonantias ad accentum et τὸ πάθον orationis modulationem exhibet. De his data opportunitate transigemus". Heb ik in mijn brief de Parijsche aanmerkingen goed bestreden? Harlemi, aequinoctio autumnali (= 21 Dec.) CIO.IOC.XL.

2601. A. DE POLLOT [5]). (L. B.)

Het geschrift, waarnaar gij vraagt, heb ik niet en ken ik zelfs niet. Maar ik zou het gaarne kennen, want het is zeker even voortreffelijk als al het andere dat gij schrijft [6]). A Utrecht, ce 22 de Xbre (Dec.) 1640.

---

1) Waarschijnlijk is 17 Dec. 1640 bedoeld.
2) *Bruxella, incomparabili exemplo, septenaria*, zag eerst in 1646 het licht.
3) Hij wordt ook genoemd op blz. 118.
4) Gedeeltelijk uitgegeven door Jonckbloet en Land, t. a. p., blz. LXX.
5) Vgl. II, blz. 167. 6) Misschien is het boekje over het orgelgebruik bedoeld.

2602. R. VAN NAERSSEN [1]). (B. M.)

Wij hebben vroeger in het schip van Z. H. gesproken over zekere kaart, waaraan toen nog het kasteel ontbrak. Gij dacht haar toen uit Amsterdam te zullen krijgen. Ik zou daar gaarne iets naders van hooren en wil wel overkomen, „om te doen soodanige openinge van deselve pla[e]tse, daer syn Hoocheit met de hulpe godes geen kleynen dienst sal aen geschiede, te meer alsoo U Ed selve ten deele heeft ietwes gesien, daerdoor ick claerder openingen sal connen doen, ende ick myn gemoet niet can gerust stelle, als niet hebbende deselve soodanich voorgestelt, als t wel behoorde naer de gewichticheyt derselve sa[e]cke". 24 Decemb. 1640, Rotterdam.

2603. ELISABETH VAN WACHTENDONCK, VROUWE VAN DIDEN, WED. VAN GENT [2]). (L. B.)

Mijn man [3]) is overleden; hij heeft mij geraden uwe hulp in te roepen, dat mijn zoon Jan Walraven [4]) de compagnie van zijn vader krijgt en dat het jaargeld, hem door de Staten toegestaan, op zijne erfgenamen overgaat. Wesell, ce 28 10bris (Dec.) 1640.

---

1) Revixit van Naerssen († 1655) was wijnkooper te Rotterdam. Hij werd de verklikker genoemd, omdat hij in 1619 trouweloos eene vergadering van Remonstranten had aangegeven.

2) No. 2603 a, b. In brieven van 11 en 15 Jan. 1641 (beide L. B.) herhaalt zij haar verzoek.

3) Otto van Gent, heer van Dieden, die in 1629 Wezel verrast had en sedert dien tijd gouverneur van die stad was geweest.

4) **Jan Walraven van Gent deed** eerst op 29 Dec. 1659 den eed als kapitein en diende tot 1663. (Meded. van den Heer Wakker.)